

ภาคผนวก ข
สัมภาษณ์สภาองค์กรชุมชนตำบลหนองขาม
อ.คอนสวรรค์ จ.ชัยภูมิ

ผู้ให้สัมภาษณ์

1. นายหมอน สุ่มเกิด
2. นายสุรัตน์ ศรีวิรัมย์
3. นายปราโมทย์ ผลประเสริฐ
4. นายสุดีใจ ประสาวงศ์
5. น.ส.จรรววรรณ ไกรศรี
6. นายสายยันต์ เหล็กพรม

ผู้สัมภาษณ์ : ถามประวัติความเป็นมาของกลุ่มก่อน ว่ากลุ่มกิจกรรมเราเกิดได้อย่างไร

นายหมอน สุ่มเกิด : การตั้งกลุ่มวันละบาท ช่วงนั้นอดีตผู้ใหญ่บ้านพูดขึ้นมาว่าเห็นหลาย ๆ กลุ่มเขาทำ เช่น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อผลิต ร้านค้าชุมชน กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน เลยคุยกันว่าจัดกลุ่มวันละบาท เป็นสวัสดิการของชุมชน ตั้งขึ้นมาไม่ถึงปีได้รู้จักกับคุณสายันต์ถามว่าพอมีกุ้มนไหนรองรับสวัสดิการ พอติดตรงกับกลุ่มนี้พอดี เขาเลยแนะนำกับทางจังหวัด

ผู้สัมภาษณ์ : พี่สายยันต์ก่อนมาเชื่อมกับกิจกรรมกลุ่ม พี่สายยันต์ทำงานอยู่หน่วยไหน

นายสายยันต์ เหล็กพรม : แรก ๆ ผมทำงานอยู่กับองค์กรชุมชนมาตั้งแต่ปี 41 เกี่ยวกับการจัดการป่าทรัพยากรธรรมชาติ แรก ๆ ทำกับลุงสน รูปสูง อยู่สหกรณ์ พอปี 40-41 ออกจากลุงสนมาทำงานป่าภูกระแต พอเห็นภูกระแตสมบูรณ์ระดับหนึ่งแล้ว มองเห็นบ้านตัวเองป่าไม้ก็ยังมียู่ ป่ายาง คนอื่นลักลอบตัดไม้ยางไป ชุมชนได้แต่ดูเฉย ๆ ไม่มีสิทธิใช้ประโยชน์จากไม้ยาง ไม้ยางอายุนับร้อยปี สองสามคนถอดไม้หุ้มถูกลักลอบตัด อ้างว่าเอาไปใช้ในสวนราชการ ผมว่ามันไม่ใช่เลยตั้งกลุ่มขึ้นมาอนุรักษ์ระบบนิเวศป่าต้นน้ำของจังหวัด ได้รับงบประมาณจากกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก ปี 46 ร่วมกับพี่น้องตำบลหนองขาม ตำบลยางหวาย ตำบลบ้านโสก ตำบลห้วยบง พอทำมาระยะหนึ่งก็มีการขับเคลื่อนเรื่องทรัพยากร ทางจังหวัดก็เห็นความสำคัญ เลยเข้าร่วมกับจังหวัด ผมอยู่ในประเด็นทรัพยากรในจังหวัด มีการแตกแขนงหลายงาน เป็นประเด็นสวัสดิการ ทรัพยากร ส่วนประเด็นสวัสดิการแตกออกมา เลยอยากขยายพื้นที่ ไม่อยากไปที่อื่น อยากดึงตำบลตนเองเข้ามาเชื่อมต่อ แล้วมีกิจกรรมอีกหลายอย่าง เช่น ภัยพิบัติก็ลงมา พาพี่น้องกำจัดวัชพืชในพื้นที่ เพราะ น้ำท่วม ต้องเอาวัชพืชออกทำให้หลายอย่างอยู่ครับ

ผู้สัมภาษณ์ : ทางกลุ่มมีสองกิจกรรม ทรัพยากรกับสวัสดิการนะครับ

นายสายยันต์ เหล็กพรม : หลัง ๆ มาปี 51 ก็มีสภาองค์กรชุมชน ตั้งสภาองค์กรชุมชนโดยเชื่อมเอากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พี่น้องกลุ่มต่าง ๆ ตามกฎหมายหรือข้อบังคับของสภาองค์กรชุมชน จัดตั้งปี 51 ขยายสมาชิก แล้วมีการประชุม แต่จริง ๆ แล้วสภาก็เป็นวิธีดึงงบประมาณมาพูดกัน ไม่เกิดรูปธรรมอะไรมากมาย เพื่อให้ อบต.รับรู้ว่าปัญหาในพื้นที่เรามีอะไรบ้างเท่านั้น ให้นายกรู้ ตอนนั้นก็ขับเคลื่อนโดยสภานี้เองงบประมาณมาจัดสรรน้ำ ได้

งบประมาณมาล้นกว่าบาทเอามา ขุดลอกหนองแขง 245 ไร่ ของสถาบันการจัดการ
น้ำที่ใช้งบประมาณมาที่พระเจ้าอยู่หัวเป็นผู้ก่อตั้งสถาบันนี้

ผู้สัมภาษณ์ : สมาชิกในกลุ่มกิจกรรมมีมากขนาดไหน ในหมู่บ้านเป็นสมาชิกหมดเลย
หรือบางส่วน

นายสายยันต์ เหล็กพรม : เป็นตำบลเลย อย่างสถานีก็ตำบล สวัสดิการก็ตำบล
การจัดการน้ำเป็นเฉพาะกลุ่มเฉพาะหมู่บ้าน อย่างทรัพยากรก็ตำบล ส่วนมากก็ผู้นำ แต่ชาวบ้าน
ทั้งหมดเป็นไปด้วยยาก แต่ก็มีแนวคิดมีส่วนร่วมอยู่ แต่กิจกรรมหลัก ๆ เป็นผู้นำ คณะกรรมการ
หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ผู้สัมภาษณ์ : ประมาณการได้ใหม่ว่าเวลาจัดกิจกรรม เช่น เชิญชวนชาวบ้านเข้ามานี้
ประมาณเท่าไร

นายสายยันต์ เหล็กพรม : บางครั้ง 70 ถึง 100 คือ อันนี้เฉพาะหมู่บ้าน เช่น ไป
ทำความสะอาด แต่ถ้าภาพรวมในตำบลนี้หลายร้อยคน เป็นสี่ห้าร้อยคน ที่ผมจัดทรัพยากร
ตำบล มีคนมาร่วมหลายร้อยอยู่

ผู้สัมภาษณ์ : เวลาจัดกิจกรรม สมมติเฉพาะตำบล มีเชิญข้างนอกเข้ามาร่วมหรือไม่
ครับ ชุมชนอื่นสนใจเข้ามาร่วมไหม

นายสายยันต์ เหล็กพรม : ตำบลอื่นก็จะมีการเข้ามาอยู่ เช่น บ้านโสก ลุงสมชาย
เข้ามา บ้านยางหวายเข้ามา ตำบลใกล้เคียง ๆ นี่เข้ามา

นายหมอน สุ่มเกิด : ส่วนมากเป็นผู้นำในเครือข่ายของเรา

ผู้สัมภาษณ์ : มีหน่วยราชการหรือหน่วยงานรัฐเข้ามาไหม

นายหมอน สุ่มเกิด : มาอยู่ครับ สภาตำบลมาให้ข้อมูล

ผู้สัมภาษณ์ : สมมติขอความร่วมมือด้านช่าง ด้านอุปกรณ์เครื่องมือนี้เข้ามาช่วยไหม

นายหมอน สุ่มเกิด : ครบมาช่วย

นายสายยันต์ เหล็กพรม : เช่น เวที หอประชุมของสภาองค์กรชุมชนต้องไปใช้ของ
สภาตำบล

ผู้สัมภาษณ์ : มีใครเป็นที่ปรึกษาของกลุ่มกิจกรรม หรือว่าพี่สายยันต์ หรือว่าพ่อสมร
จัดการเอง เชิญคนข้างนอกมาไหม

นายหมอน สุ่มเกิด : ที่ปรึกษาของผมก็มีผู้นำชุมชน นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
แล้วก็ปลัด อบต. ทั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน

ผู้สัมภาษณ์ : แก่นำจริง ๆ มีกี่คน หมายถึงนำเรื่องกิจกรรม องค์กร

นายหมอน สุ่มเกิด : ผู้นำองค์กรในรูปแบบสวัสดิการ คือ ผู้นำในหมู่บ้านทุกคนเป็น
คณะกรรมการ มีคณะกรรมการบริหาร 9 คน มีประธาน รองประธาน เลขานุการและคณะกรรมการ

ผู้สัมภาษณ์ : จำนวนเงินในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง จัดสรรมาจากไหน

นายสายยันต์ เหล็กพรม : จัดงานเป็นช่วง ๆ อย่างสวัสดิการก็จัดประชุมใหญ่
ประจำปี หรือว่าประชุมย่อย คุยกัน อย่างสภาก็มีงบประมาณประชุม เป็นของใครของมันอยู่ หรือ
กลุ่มจัดการน้ำก็เป็นงบของการจัดการน้ำไป ก็มีคณะกรรมการบริหารแต่ละกลุ่ม

ผู้สัมภาษณ์ : มีปัญหาไหมครับเรื่องเงินหรือเรื่องจัดกิจกรรมต่าง ๆ

นายหมอน สุ่มเกิด : ปัญหาถ้าเป็นฝ่ายตัวบุคคลไม่ค่อยมี ความขัดแย้งในองค์กรใน
กิจกรรมไม่มี แต่ว่ามันขึ้นอยู่กับปัญหาเรื่องปัจจัย คือ งบประมาณ เราทำอะไรใหญ่ไม่ได้ เพราะ

งบประมาณเราน้อย ถ้างบประมาณเยอะก็ทำได้มาก เจิญคนภายนอกเข้ามา เจิญเขามาร่วมกิจกรรม ถ้าไม่มีเงินการต้อนรับไม่ดี อาจมีข้อครหาขึ้นมาได้

ผู้สัมภาษณ์ : เวลาเคลื่อนกิจกรรมแต่ละครั้งมีเจ้าหน้าที่ประจำไหม เช่น คนประสานงานเวลาจะไปจัดกิจกรรมว่าจะไปจัดตรงไหน จำนวนเงินได้มามากน้อยเท่าไร มีคนดูแลตรงนี้ไหม

นายหมอน สุ่มเกิด : ตรงนี้มีรูปแบบคณะกรรมการ 9 คน หมุนกันดูแล รับผิดชอบตามตำแหน่งที่ตัวเองได้รับ

ผู้สัมภาษณ์ : ระยะเวลาที่เคลื่อนไหวยาวนานแล้วยัง

นายสายยันต์ เหล็กพรม : ไม่นานเท่าไร กิจกรรมหนองแขงน้ำนี้เริ่มปีที่แล้ว แต่ว่าเริ่มแรกมา จริง ๆ ตั้งแต่ปี 40-41 เคลื่อนมาแบบค่อยเป็นค่อยไป ไม่ใช่ทำให้ใหญ่ขึ้นมาทีเดียว ค่อยให้พี่น้องเรียนรู้ ทำไป กลุ่มไหนเข้มแข็งก็ดึงเข้ามาทำโครงการ แล้วก็หางบประมาณลงมาใส่ อย่างเช่นสวัสดิการ

ผู้สัมภาษณ์ : มันแก้ปัญหาได้ไหมครับ หลังจากที่แล้ว อย่างเช่นเรื่องสวัสดิการ หรือเรื่องทรัพยากร

นายหมอน สุ่มเกิด : อย่างเรื่องทรัพยากร เมื่อก่อนมีน้ำหลาก น้ำไหลลงมาเร็วท่วมฉับพลัน พอช่วงมาปีนี้น้ำมาทำที่เก็บกักน้ำ บังเอิญปีนี้น้ำไม่มาก การชะลอน้ำที่ทะเลกลงมา รู้สึกว่าดีขึ้นมาก ดีขึ้นประมาณ 40 เปอร์เซ็นต์

ผู้สัมภาษณ์ : เราแก้ไขเองไหม หรือว่าต้องไปให้หน่วยงานอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยในเรื่องของการป้องกันน้ำ

นายหมอน สุ่มเกิด : ได้งบประมาณจากองค์การพัฒนาเอกชน เขามาทำให้ แล้วการดูแลรักษาเป็นเรื่องของชุมชนเรา เป็นรูปแบบคณะกรรมการดูแล

ผู้สัมภาษณ์ : เราเคยเคลื่อนเรื่องนี้ไปสู่หน่วยงานภาครัฐไหม อย่างเช่นจังหวัด

นายหมอน สุ่มเกิด : ไม่ได้เดินเรื่องถึงจังหวัด พวกผมเดินเรื่องถึงแค่องค์กรชุมชนสมัยก่อนเคยขอไปก็ไม่เคยได้ งานที่สภาก็เยอะแล้ว สามสี่สมัยแล้ว โครงการเขียนลงไปตรงไหนเขียนหมด แต่รับเรื่องไว้แล้วก็หาย

ผู้สัมภาษณ์ : การช่วยแก้ไขนี้ช่วยช่วงไหนครับ ที่ว่า อบต. ลงมาช่วยดู

นายหมอน สุ่มเกิด : ช่วยเป็นพี่เลี้ยงว่าถ้าเกิดน้ำหลากมามันพัง อบต. จะเอางบประมาณมาช่วยซ่อมแซม

ผู้สัมภาษณ์ : กิจกรรมของกลุ่มหลัก ๆ เลย เวลาทำงาน มีตารางทำงานอย่างไร เดือนหนึ่งประชุมทีหนึ่ง หรือว่าแล้วแต่จะนัดพบกัน

นายสายยันต์ เหล็กพรม : เฉพาะกิจครับ ไม่ได้กำหนดว่าต้องเป็นวันนั้นวันนี้ อย่างเมื่อวานนี้คณะกรรมการนัดกันลงไปทำความสะอาดหนองน้ำ เอาความจำเป็นเบื้องต้นเป็นหลัก แต่สภาระบุเวลาประชุมอยู่ว่าปีหนึ่งประชุมสี่ครั้ง ก็ต้องเป็นตามนั้น แต่ว่ากิจกรรมในกลุ่มอย่างสวัสดิการหรือว่ากลุ่มย่อยในตำบลก็กำหนดกันว่าเป็นภารกิจเร่งด่วนหรือว่าความเหมาะสมที่คุยกัน

ผู้สัมภาษณ์ : ระยะเวลาห่างถี่อย่างไรครับ

นายสายยันต์ เหล็กพรม : เดือนหนึ่งก็ 2-3 ครั้ง หรือถ้าห่างก็เดือนสองเดือนประชุมกัน

นายหมอน สุ่มเกิด : เรื่องไปดูแลรักษาหรือไปดูแล คณะกรรมการแทบจะลงไปทุกวัน ไปดูบริเวณสิ่งแวดล้อมว่ามีใครมาเบียดเบียนไหม เช่น นก มีคนต่างถิ่นมาดัก คณะกรรมการจะห้าม เราจะสงวนไว้ให้เป็นธรรมชาติ ไม่อยากให้ไปรังแกมัน นี่เป็นกิจกรรมของกลุ่มทรัพยากร

ผู้สัมภาษณ์ : ในกลุ่มเครือข่ายที่มีกิจกรรมใกล้เคียงกันระดับอำเภอมีมากแค่ไหน โดยเฉพาะคอนสวรรค์นี้

นายสายยันต์ เหล็กพรม : คอนสวรรค์ก็มีบ้านโสก ผอ.สมชาย ร่วมงานกันเป็นประจำ มีอะไรก็ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หลัก ๆ ก็จะเป็นสวัสดิการ ช่วยกันทำเอกสาร บางครั้งคิดไม่ออกก็เชิญเขามา บางครั้งก็มาทำรวมกัน

ผู้สัมภาษณ์ : ระดับจังหวัดมีการต่อสายเชื่อมโยงกันไหม

นายสายยันต์ เหล็กพรม : จังหวัดเชื่อมโยงเกือบทุกอำเภอ มีขบวนรับผิดชอบ เมื่อมีกิจกรรมระดับจังหวัดก็เอาพี่น้องไปร่วม เช่น เปิดเวทีสมัชชาหรือเครือข่ายต่าง ๆ รู้จักกันอยู่

ผู้สัมภาษณ์ : เคยเสนอความคิดเห็นไประดับจังหวัดและส่งไประดับชาติด้วยไหม

นายสายยันต์ เหล็กพรม : ก็มีอยู่ เรื่องสวัสดิการที่เสนอไประดับชาติ ทรัพยากรก็เสนอเข้าไป เกี่ยวกับแนวคิดเรื่องป่า แนวคิดที่ผมกำลังเสนอ คือ เรื่องหวนนาในป่าน้อยให้กระจายทุกตำบล อีกแนวคิดหนึ่งคือหนึ่งตำบลหนึ่งเรือนเพาะชำ พยายามผลักดันขอ อบต. ให้ได้ เพราะเรามีความจำเป็น ทรัพยากรน้อย เวลาที่มีกิจกรรม ไม่อยากให้ลูกบ้านวิ่งหาพันธุ์ไม้ตำบลหนึ่งผมคิดว่ามีเรือนเพาะชำไว้เฉพาะ เพื่อพี่น้องในตำบลเอาไปใช้ประโยชน์เวลาว่าง หรือมีความประสงค์จะนำไปปลูก ไม่ต้องถามหาว่ามีพันธุ์ไม้หรือไม่ ทำในบริเวณที่เหมาะสมในตำบล

ผู้สัมภาษณ์ : ย้อนกลับมาที่ว่าพ่อสมรเสนอสวัสดิการไประดับชาติและได้รับงบประมาณสนับสนุน

นายหมอน สุ่มเกิด : เป็นเรื่องสวัสดิการวันละบาท คือเรากำลังทำสวัสดิการ เช่น มีเจ็บ ตาย การศึกษา มีเงินบริจาคและที่เก็บได้

ผู้สัมภาษณ์ : ได้เป็นปี ๆ ละเท่าไรครับ

นายหมอน สุ่มเกิด : หัวละ 360 บาทต่อหัวต่อปี สมาชิกครบปีมี 494 คน

ผู้สัมภาษณ์ : ได้ทุนสภาพัฒนาการเมืองไหมครับ

นายสายยันต์ เหล็กพรม : ใช่ครับ ได้งวดหนึ่ง กิจกรรมเกี่ยวกับการประชุม

ผู้สัมภาษณ์ : กิจกรรมแบบเราในคอนสวรรค์มีกี่กลุ่ม

นายหมอน สุ่มเกิด : มี 5 กลุ่มที่เชื่อมโยงกันอยู่

ผู้สัมภาษณ์ : อยากเสนออะไรให้ภาคประชาชนของจังหวัดชัยภูมิเข้มแข็งด้านไหน หรือลักษณะกิจกรรมไหน

นายหมอน สุ่มเกิด : หนึ่ง เดียวนี้ชุมชนยังไม่เข้าใจเรื่องการดำเนินงานของภาคประชาชน อยากให้เจ้าหน้าที่ส่วนกลางลงมาหนุนช่วย ไม่ใช่ให้แต่พวกผมพูด พวกผมพูดได้แต่ว่า บางครั้งเขาก็พูดว่าทำงานอย่างไร ใครเป็นผู้สนับสนุน คืออยากให้ส่วนกลางลงมาหนุนเสริม อีกเรื่องที่มีขัดอยู่เนี่ย บางครั้งถึงงบประมาณ แทนที่จะลงมาตั้งแต่ต้นงบประมาณก็ไม่ใช่ มาตอนปลายปีงบประมาณ มันไม่ทันการณ์

นายปราโมทย์ ผลประเสริฐ : อยากเห็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่พูดมา จัดอบรมสัมมนาให้ความรู้กับชุมชน คนที่ไม่รู้ก็จะไม่รู้ คนที่รู้แล้วก็จะรู้อย่างขึ้น เพื่อขยายผลต่อ จะทำให้ชุมชนเข้าใจและเกิดความเข้มแข็ง เกิดความรักและหวงแหนในชุมชน

นายสุรัตน์ ศรีวิรัมย์ : อยากให้ทางจังหวัดมาดูแล ให้มาสนับสนุน

นายสายยันต์ เหล็กพรม : อยากฝากหน่วยงานเกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับกิจกรรมภาคประชาชน เพราะว่าบางครั้งงบประมาณไม่ถึงประชาชนในพื้นที่ อีกอย่างก็อยากฝากหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นภาคเอกชนหรือภาครัฐ ในฐานะที่ทำงานทรัพยากรอยากให้ทรัพยากรเกิดประโยชน์สูงสุด เพราะว่าทรัพยากรมันเสื่อมไปหมดแล้วอยากเห็นให้มันเกิดในภาพรวมของตำบล หมู่บ้าน หรือว่าจังหวัด เพราะเรื่องทรัพยากรหรือเรื่องต่าง ๆ ที่ผมไปผลักดัน ที่ผมเป็นตัวแทนประชุมระดับชาติของสภาอยู่ พยายามเสนอปัญหาในตำบลตัวเอง เอาไปเสนอที่ประสบความสำเร็จคือสถาบันสารสนเทศการจัดการน้ำ ที่พี่ประทับใจเป็นประธานอยู่ เห็นจริงเลยว่างบประมาณที่ลงมาตรงไปที่ชาวบ้านเลยไม่ผ่านหน่วยงาน มีผลดี ชาวบ้านบริหารจัดการเอง ผมว่ามีประโยชน์ เงินก็จะไม่ถูกตัดหัวคิว ผ่านนั่นผ่านนี่ แต่หน่วยงานสำนักงานอาจไม่เข้าใจ ทำแค่นี้ ไข่หรือเงินล้าน ไม่ใช่ สามล้านหรือ คนนอกไม่เชื่อว่างบประมาณที่ใช้จะน้อยขนาดนั้น